

ب

طار [Tār] سازی است ضربی که با دست یا با قطعه‌ای چوب بصدای آید.

طارخانیان، والودیا [Válodyá Tárkányán] استاد تعلیم ویلن در هنرستان عالی موسیقی تهران و همدوره با ابراهیم روحی فر، قاسم طالب زاده و رحمت افشار.

طاس [Tás]: سازی کوبه‌ای با دو کاسه فلزی است. دهانه بالای این سازکه بر آن پوست کشیده اند، نسبت به دهانه پائین آن کمی گشادر است و دو تکه چرم مقاوم بر آن کوبیده اند. کلمه طاس، پهلوی بوده و فارسی آن طاسه است. این ساز در گُرستان معمول است.

طاطائی، حسین قلی [Hoseyn-goli Tátái]: از نوازنده‌گان مشهور ویلن و همدوره با تاج اصفهانی، ملوک ضرابی و جواد بدیع زاده. اوچ فعالیت این هنرمند در سالهای پیش و بعداز ۱۳۱۷ خورشیدی بود. حسین قلی طاطائی در سال ۱۲۸۲ خورشیدی در تهران بدنسی آمد. او از سن ۱۲ سالگی، گوشه‌های آوازی را از پدرش آموخت، و از سن ۱۷ سالگی وارد مدرسه موزیک نظام شد و بمدت ۸ سال، تحت نظر زنده یاد غلامرضا مین‌باشیان معروف به سالار معزز به تحصیل موسیقی پرداخت.

در خارج از مدرسه، او از محضر استادهای چون: میرزا عبدالله، درویش خان و علیرضا چنگی بهره‌گرفت. او بعد از جنگ جهانی اول، در سینماهای بدون ناطق آن زمان می‌ایستاد و با نواختن ویلن، فیلم را با موسیقی همراهی می‌کرد. و همزمان در گراند هتل برنامه اجرا می‌کرد. طاطائی از سال ۱۳۱۹ همزمان با تأسیس رادیو، همکاریش را با این سازمان آغاز کرد و در ارکستر رامتین به نوازنده‌گی پرداخت. او در سال ۱۳۴۰ کلاس موسیقی خود را در باغ فردوس دایر کرد.

از این هنرمند، تعدادی صفحه همراه با روح انگیز، ادیب خوانساری، بنان و ایرج وجود دارد. حسین قلی طاطائی آهنگساز زبردستی است که ترانه و آهنگهای معروفی از خود بجا گذاشته است.

طاق [Tag]: مجموع ربع پرده‌های هر فاصله را گویند.

طاقدیس [Tagdis]: نام لحن پنجم بارید است. طاقدیس تخت معروف خسروپریز بوده که بزرگترین نفایس دربار او محسوب می‌شد و گویند بشکل طاق و آسمانه آن از طلا و سنگ لا جورد بود و ستاره‌ها، هفت اقلیم و صور پادشاهان وغیره بر آن نقش بسته بود و چهار قالی از دیباچی زربفت مرصع به مروارید و یاقوت در آن گسترش بودند. امروز، در ردیف‌های موسیقی سنتی ایران، گوشه‌ای بنام تخت طاقدیس در

دستگاه نوا نواخته میشود.

طالب [Tâleb]: از مقام های موسیقی مرکزی مازندران.

طالب آملی [Tâleb Âmoli]: طالب آملی (طالبا) از شاعران معروف در سده یازدهم هجری است که در دیار هند شهرت بسیار یافت. ولادتش در آمل بود و همانجا به تحصیل دانش و ادب پرداخت. در نوجوانی به شاعری روی آورد. به سال ۱۰۱۰ از آمل خارج شد، مدتی در اصفهان زیست. بعدها به خراسان رفت و از آنجا به هند عزیمت نمود. او در سال ۱۰۲۸ هجری در هندوستان به مرتبه ملک الشعراei رسید. سال وفات او ۱۰۳۵ هجری است. دیوان اشعارش را بالغ بر نه تا پانزده هزار بیت نوشته اند در حالیکه نسخه چاپی کتاب او که در سال ۱۳۴۶ خورشیدی در تهران چاپ شده حاوی ۲۲۹۶۸ بیت است.

طالب زاده، ابوالقاسم [Abolgâsem Tâlebzâde]: از رؤسای هنرستان عالی موسیقی تهران در سال ۱۳۵۵ خورشیدی، پس از علی رهبری و پیش از ابراهیم روحی فر. ابوالقاسم طالب زاده، سالها در هنرستان عالی موسیقی به تدریس ویلن اشتغال داشتند.

طالبی، اصلاح [Aslân Tâlebi]: از عاشیق های معروف شهرستان خوی. اصلاح طالبی در سال ۱۲۹۸ خورشیدی در روستای چای پاره در حومه قره زادینی آذربایجان غربی بدنیآمد. تا جوانی در آنجا بود و در سن ۲۵ سالگی به خوی آمد. او نزدیک به ۶۰ سال است که عاشیقی می کند.

طالبی، غلام [Qolâm Tâlebi]: غلام طالبی بابای زار در سال ۱۲۹۷ خورشیدی بدنیآمد، خواهر او فاطمه طالبی، مامای «زار» (نوبان) و «مشايخ» بود که درگذشت. پس از مرگ خواهر، غلام طالبی به گروه اجراکنندگان مراسم زار، نوبان و مشايخ در هرمزگان پیوست و ۲۵ سال است که به این کار مشغول است.

طالبی، نور محمد [Nur-Mohammad Tâlebi]: نور محمد طالبی در سال ۱۳۱۴ خورشیدی در روستای قادیکلاه بزرگ شهرستان شاهی بدنیآمد. او مقام ها و نغمه های مناطق مرکزی مازندران را از پدرش آموخت.

او بیش از چهل و پنج سال سابقه در خوانندگی دارد. شغل او سابقاً نوازنده و خوانندگی بوده است او در حال حاضر در روستای کفسنگرکلاه شاهی زندگی می کند.

طالبی، نوشین [Nušin Tâlebi]: نوازنده چیره دست ویلن، در گروه ویلن اول هنرستان عالی موسیقی تهران.

طالع همدانی، عبداله [Abdollah Tâlew Hamadâni]: عبدالله طالع همدانی، شاعر ملی قوم یهود، آهنگساز، نوازنده زبردست ویلن و ترانه سرا در سال ۱۲۹۲ خورشیدی بدنیا آمد. تحصیلات خود را در مدرسه آلبانس همدان گذراند و به زبانهای فرانسه و انگلیسی تسلط یافت. او نزد تقی شایگان، ویلن را آموخت. به کلیه دستگاه‌ها و گوشه‌های موسیقی سنتی آشنا شد. اولین تصنیف خود را در سال ۱۳۱۰ با نام: «باد خزان» ساخت و در ۱۸ سالگی، ساخت تصنیف را بطور جدی دنبال کرد. وی از سال ۱۳۲۳ خورشیدی به عنوان، «خواننده گمنام» در رادیو برنامه اجرا میکرد. در اواخر سال ۱۳۲۵ چند صفحه از صدای ساز و آواز رسانی او پُر شد. دیوان او بالغ بر هفت هزار بیت دارد. صدا و آواز استاد عبدالله طالع همدانی در سن ۹۱ سالگی، در زمستان ۱۳۷۹ که ایشان به کالیفرنیا جهت دیدار فرزندانش آمده بودند، ضبط و در آرشیو صدا خانه ملی ایران در غربت نگهداری میشود.

طالقانی، لسان [Lesân Tâlegâni]: از خوش خوانان عهد قاجار که صدای خوبی داشته است. او همدوره با سید محمود واعظی، اعتماد شیرازی و شیخ اسدالله (امین الوعظین) است.

طالقانی، ملا داداش [Mollâ - dâdâş Tâlegâni]: از تعزیه خوانهای مشهور عهد قاجاریه.

طالقانی، میرزا ابوالفضل [Mirzâ - Abolfazl Tâlegâni]: از خوانندگان و شبیه خوانهای عهد قاجاریه و شاگرد جناب قزوینی است.

طاول [Tâvol]: سازی است که به ای شبیه به دُهل.

طاووس، دسته موزیک [Dasteye Muzike Tâvos]: از دسته موزیک نوازنندگان زن در عهد قاجاریه و همدوره با دسته موزیک گل رشتی و دسته موزیک ماشاء الله.

طاهر بن فضل چغانی [Tâher ebn Fazl Cogâni]: امیر ابویحیی یا ابوالحسن یا ابوالمظفر محتاج چغانی، یکی از امرای آل محتاج چغانیان است که اشعار بسیار لطیف و زیبا دارد. این امیر و شاعر در سال (Xayyâm) خمام (Qarq) غرف (Sarkes) سرکن (Adam) آدم (A,a) A,a وات های (المسای) نوین برای درست خواندن (Irân) ایران i,i (Vojdan) وحدان o,o (Cub) چوب u,u (Zale) زاله z,z

۳۸۱ هجری از پسر عمه خود شکست خورد، فراری و بقتل رسید.

طاهر زاده [Táherzáde]: خواننده مشهور پیش از انقلاب که از او آلبوم: شب دریاچه با ترانه هائی چون: آلونک، خورشید در آینه، نجابت، پری برفی، گلسرخ، کوچه، غنچه خورشید، کوچ و یادته در دسترس میباشد.

طاهر زاده، سید حسین [Seyyed - Hoseyn Táherzáde]: خواننده ممتاز و پُر ارج که سبک و شیوه خاصی در خواندن ترانه های ایرانی داشت. سید حسین طاهر زاده در سال ۱۲۶۱ خورشیدی در اصفهان بدنس آمد. در هفده سالگی به تهران آمد و برحسب تصادف با حسام السلطنه که از ردیف شناسان موسیقی و نوازنده ویلن بود، آشنا شد. آشنائی بعدی طاهر زاده با میرزا عبدالله و سماع حضور بود. در زمینه آواز، طاهر زاده از استادی بنام سید رحیم، بهره فراوانی برداشت. در خانه ظهیرالدوله به فیض دیدار درویش خان نائل آمد و بعدها همراه او جهت ضبط صفحه به لندن رفت. طاهر زاده در بین خوانندگان قدیمی، تنها کسی است که سبکی متمایز داشت، تحریرهای او متنوع و توجه کامل به درست ادا کردن اشعار داشت. طاهر زاده در شهریور ۱۳۳۴ خورشیدی چشم از جهان فروبست.

طاهر زاده، منوچهر [Manucehr Táherzáde]: از خوانندگان مشهور کرمانشاه، در پیش از انقلاب و همدوره با اسماعیل پیر خدری، حشمت الله لرزاد، حسین البرزی و جمشید عزیز خانی.

طاهری، اردوان [Ardaván Táheri]: نوازنده چیره دست سه تار و از اعضای فعال گروه موسیقی حافظ در ایران.

طاهری، ایرج [Irag Táheri]: موسیقیدان و نوازنده قدیمی و استاد تعلیم موسیقی که سالها در آموزشگاه آپادانا نو، در تهران به تعلیم هنرجویان می پرداخت و پس از انقلاب به آمریکا آمد و در لس آنجلس فعالیت دارد.

از این هنرمند، ساخت موزیک متن فیلم «اسلحه» ساخته ناصر محمدی و با شرکت رضا بیک ایمانورده و روشنک صدر قابل ذکر است.

طاهری، پژمان، [Pežmán Táheri]: نوازنده زبردست سنتور، آهنگساز و سرپرست گروه موسیقی حافظ در ایران.

(Xayyam) خیام (Qarq) غرق (Jamw) جمع (Sarkesh) سرکش (Adam) آدم (A,a) آ,ا (K,k) ک,ک (J,j) ج,ج (W,w) و,و (S,s) س,س (Y,y) ی,ی (Z,z) ز,ز (C,c) س,س (U,u) ی,ی (V,v) و,و (I,i) ایران (Iran) ایران (Vojdan) وجدان (Cub) جوب وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

طاهری، سید نادر [Seyyed Náder Táheri]: از تنبیور نوازان مشهور و قدیمی، کرمانشاه.

طاهری، هادی [Hādi Táheri]: نوزانده زبردست ضرب در ارکستر ابراهیم سلمکی به حوانندگی قاسم جبلی.

طاهونی، محمد [Mohammad Táhuni]: محمد طاهونی در سال ۱۳۱۰ خورشیدی بدنیا آمد. از ۱۲ سالگی زیر نظر خوانندگان مشهور کاشمر؛ میرشعبان؛ پدرش، میرزا حسن. عمویش و میرزا محمد به فراغیری آوازهای منطقه خود مشغول شد. او اکنون در روستای کسرینه کاشمر ساکن است و از قدیمی ترین و با تجربه ترین خوانندگان کاشمر بشمار می‌رود. شغل اصلی او کشاورزی است.

طایر، حاج [Haj Táyer]: حاج طایر سه تار ساز در مجتمع الصنایع کاروانسرای وزیر نظام تهران، حجره داشت و سه تار و کمانچه می ساخت.

طایر شیرازی [Táyer Sirázi]: حسن خان طایر شیرازی از شاعر های اوائل عهد قاجار است که در ۱۲۱۵ هجری قمری به امر فتح علیشاه قاجار چشمانش را کور کردند. دیوان این شاعر بالغ بر ۵ هزار بیت شعر دارد. او در شطرنج، استاد زمانه خود بود و با وجود کوری کسی را یارا بردن او نبود. طایر شیرازی در سال ۱۲۴۴ هجری در کرمانشاه درگذشت.

طباء [Tabáw]: از خوانندگان مقیم آمریکا که تنها از او یک آلبوم بنام: توشن در دسترس میباشد.

طباطبائی، احتشامالسادات [Ehteshām - olsādat Tabātabāwi]: از خوانندگان عهد قاجار و از روپه خوانهای منزل کامران میرزا نایب السلطنه بوده است.

طباطبائی، جلال [Jalál Tabátabáí]: رئیس هنرهازیبای کشور و معاون اداره نگارش در سال ۱۳۲۷ خورشیدی که با یاری رساندن به استاد روح خالقی باعث تأسیس هنرستان موسیقی ملی در سال ۱۳۲۸ خورشیدی شد.

مهدی خالدی با همکاری هنرمندانی چون: دلکش، علی زاهدی، فریدون حافظی، مصطفی کسری، قاسم نیک پو، بزرگ لشگری، جواد لشگری و حسین همدانیان.

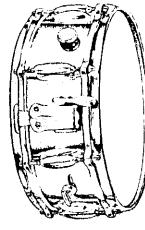
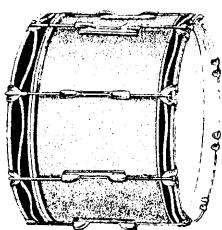
طبال [Tabbál]: طبل زن، نوازنده طبل

طبری [Tabari]: گوشه‌ای است که به آن امیری هم می‌گویند. گوشه طبری بر مبنای اشعار امیری پازواری شاعر مازندرانی است. طبری گوشه‌ای است در آواز دشتی.

طبقات [Tabaqat]: درجات زیر و بمی صوت را طبقات گویند.

طبقه [Tabaqe]: مقصود پرده بندی ساز است.

طبل [Tabl]: سازی است کوبه‌ای و آن استوانه‌ای است میان تنهی که بر دوسویش پوست کشیده اند و با تسمه هائی که در اطراف دارد. میشود با محکم کردن و یا شل کردن پوست در زیر یا بمی صدا تغییراتی داد. در فرهنگ لغات طبل را همان دُهل میدانند در صورتی که تفاوت بین طبل و دُهل در این است که طبل انواع مختلف دارد نظیر: طبل بزرگ، طبل کوچک، طبل شکار، طبل باز، طبل عسس و طبل جنگ در صورتی که دُهل همواره یک شکل دارد. تفاوت دیگر در نحوه کوییدن آنهاست. کوبه‌های دُهل همسان نیست، کوبه دست چپ ترکه‌ای است بی‌انحنا و کوبه دست راست که ضخیم‌تر است چوبی است بشکل عصا (کوبه ترکه مانند، به پوست زیرین و کوبه عصاگونه به پوست روئی زده میشود). در حالیکه کوبه‌های طبل هردو یک اندازه و از نظر ضخامت یکسان میباشند.

طبل آویز [Tablaviz]: سازی است ایرانی شبیه به طبل.

طبل باز [Tabl-báz]: طبل کوچکی است که میرشکاران به هنگام شکار باز می‌نواخند.
 آ,آ A,a س,س S,s ک,ک K,k س,س S,s ج,ج J,j و,و W,w خ,خ X,x ی,ی Y,y آدم (Adam) سرکن (Sarkes) جم (Jamw) غرف (Qarq)
 وات های (السای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) ایران (Iran) وحدان (Vojdan) جوب (Cub) زاله (Zale) زاله (Zale) زاله (Zale)

طبل باس [Table Bás]: یک استوانه نسبتاً باریک چوبی است که دو قاعده‌اش از پوست پوشیده شده و با یک چوب‌ستی نواخته می‌شود.

طبل بشارت [Table Beşarat]: نوعی ساز کربه‌ای است که با کوبیدن برپوست آن، مردم از خبری خوش و یا ناخوش مطلع می‌شوند.

طبل عسس [Table Asas]: طبل نسبتاً کوچکی است که در نیمه شب‌ها برای اعلام قطع عبور و مرور مردم نواخته می‌شد. نام دیگر این طبل، طبل بلدی است.

طبیبیان، دکتر هوشنگ Doktor Husang Tabibyan: دکتر هوشنگ طبیبیان از فعالین کار دوبلاژ فیلم و تولید و تکثیر صفحه و کاست موسیقی ایران در پیش از انقلاب است. استودیو کاسپین متعلق به این شخص بود که در یکی از فرعی‌های خیابان تخت جمشید واقع بود. در استودیو کاسپین، بیشتر سریال‌های تلویزیونی نظری بالاتر از خطر و چاپارل دوبله می‌شد. در آن سالها همکاران دکتر طبیبیان عبارت بودند از: خسرو شاهی - طهماسب، مندانی، خانم مینو و خانم فرخنده. دکتر طبیبیان در حال حاضر در لس آنجلس زندگی می‌کند.

طبیعی [Tabiwi]: ملا طبیعی از خوانندگان و نوازندگان مشهور ایران در دوره صفوی است.

طپش، گروه موسیقی Gruhe Musiqiye Tapeş: گروه موسیقی طپش که فعالیتش را در آمریکا و پس از انقلاب آغاز کرد. سرپرست این گروه، دکتر بهمن بدیعی بود که این گروه را در سال ۱۳۶۷ خورشیدی در لس آنجلس تشکیل داد و به دلائلی این گروه منحل گردید.

طراوتی، کمال [Kamāl Tarāvati]: کمال طراوتی، در سال ۱۳۳۵ خورشیدی در همدان بدنیا آمد. در کودکی موسیقی را با نواختن فلوت آغاز کرد و بعدها به هنرستان موسیقی ملی و دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران رفت و رشته موسیقی و آهنگسازی را آموخت. او سازهای؛ پیانو، فلوت، کمانچه را بخوبی می‌نوازد ولی ساز تخصصی او پیانو است. کار این هنرمند بیشتر در زمینه موسیقی کودکان است. موزیک متن فیلم «خانه ابری» ساخته اکبر خواجه‌ئی از کارهای این هنرمند است.

طرب [Tarab]: در موسیقی به حالتی گفته میشود که انسان از حال و هوش برود. این حالت ممکنست از ناحیه شادی باشد و یا از جانب حُزن و اندوه.

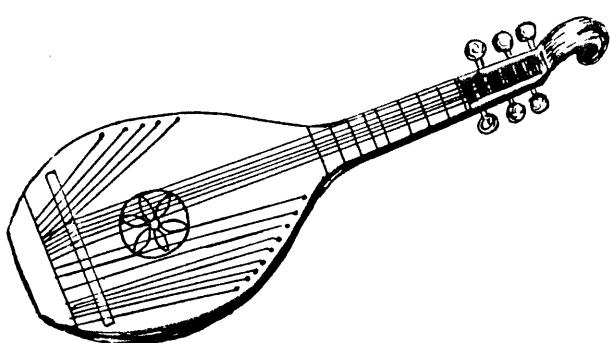
طرب [Tarab]: سازی است از آلات موسیقی رشته‌ای مقید، از رده تنبور.

طرب الفتح [Tarab ol-Fath]: سازی است رشته‌ای مقید که عبدالقدار مراغه‌ای در مقاصد الالحان به آن اشاره کرده است.

طرب انگیز [Tarab angiz]: هنری فارمز محقق انگلیسی، از اختراع دو کمانچه در حدود سالهای ۱۳۰۰ هجری - قمری توسط شخصی بنام میرزا غلام محسین آقاجان یاد می‌کند که نام یکی از آنها طرب انگیز و دیگری مُدیلان آرا بوده است.
هم چنین طرب انگیز؛ گوشه‌ای است در دستگاه ماهور.

طرب رود [Tarab Rud]: سازی است رشته‌ای مقید، از رده عود یا بربط. جعبه آن نظیر عود است ولی دسته آن درازتر است. شش رشته سیم اصلی دارد که دوتا با هم کوک میشوند. این ساز تعدادی سیم فرعی هم دارد، که روی کاسه طنینی نصب شده است. این ساز با مضراب یا زخمه‌ای از جنس پر مرغان درشت جثه نواخته میشود.

طرز [Tarz]: گوشه‌ای است در دستگاه ماهور، راست پنجگاه و همایون.

آ، آ A, a آدم (Adam) س، س S, s قرق (Qarq) خیام (Xayyam)
ک، ک K, k جمع (Jamw) سرکش (Sarkes) ادم (Adam)
و، و W, w ی، ی Y, y غرف (Qarq)
ز، ز Z, z ایران (Iran) وحدان (Vojdān) جوب (Cub)
های (الهای) نوبن برای درست خواندن (I, i) زاله (Zale)

طرز

طرز، دستگاه موسیقی [Dastgāh Musiqi Tarz]: از دستگاه‌های موسیقی اهل حق بانیم پرده خاص خود که از دستگاه‌های بسیار رایج در منطقه کرمانشاه است. طرز همواره در کوک فا - دو نواخته میشود.

طرز جعفری، دستگاه موسیقی [Dastgāh Musiqi Tarz Jawfari]: طرز جعفری قطعه‌ای موزون روی $\frac{4}{4}$ است که به سه قسمت چهار میزانی تقسیم شده و با فرودی از سه میزان پایان می‌یابد. این دستگاه در موسیقی اهل حق اجرا میشود.

طرز خان باباخانی [Tarze Xān Bābā Xāni]: قطعه موسیقی که بسیار نزدیک به طرز جعفری است، اما وسعت ناحیه آن به هسته طرز محدود میشود: (سی بمل) دو - ریمل - می دو بمل - یک دوره کوتاه، قبل یا بعد از طرز جعفری نواخته میشود.

طرز یاری، دستگاه موسیقی [Dastgāh Musiqi Tarz Yāri]: دستگاه معین و معلومی در موسیقی اهل حق است که ظاهراً به ردیف گورانی تعلق دارد. گام آن یک پنجم کامل را شامل میشود اما هسته دستگاه شامل سه نت است؛ سل، فا و می.

طنگشت [Tarangošt]: آواز تار و سازهای زهی. به صدای تار سازهای زهی طنگشت (Tarngast) هم میگویند.

طريق [tariq]: راه، مقام، آهنگ و پرده موسیقی.

طريقت، امیر حسین [Amir Hoseyn Tariqat]: امیرحسین طريقت در سال ۱۳۶۰ خورشیدی در تهران بدنس آمد و در سال ۱۳۷۱ به کلاس، محمود فرهمند بافی، نوازنده چیره دست ضرب رفت و آموختن ضرب را از ایشان یادگرفت.

طريقت، عبدالله [Abdollah Tarigat]: عبدالله طريقت در سال ۱۳۲۶ خورشیدی در تهران بدنیا آمد و از ۹ سالگی به مشق ویلن نزد هنرمندی بنام رضوی پرداخت. پس از چندی به هنرستان شبانه موسیقی ملی رفت و در کلاس، رحمت‌الله بدیعی، نصرت‌الله گلپایگانی، سیمین آقاراضی و علی تجویدی ثبت نام کرد. و در ارکستر هنرستان به سرپرستی زنده یاد محمد علی امیر جاهد و رهبری فرامرز پایور به نوازنده‌گی پرداخت.

عبدالله طریقت در سال ۱۳۵۲ وارد دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران شد. طریقت در حال حاضر به کار تدریس موسیقی می‌پردازد و ساز تخصصی او، ویلن است.

طريقت، علی [Ali Tariqat]: علی طریقت، در سال ۱۳۵۰ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. او در سال ۱۳۶۸، نزد مهرداد ترابی رفت و در زمینه ساز سه تار کار کرد، سپس به کلاس استاد محمد موسوی رفت و نی نوازی را آموخت. استاد بعدی او؛ جلال ذوالفنون بود. علی طریقت در واحد موسیقی فرهنگسرای بهمن به آموزش سه تار اشتغال دارد. علی طریقت از فارغ‌التحصیلان هنرستان عالی موسیقی و دانشگاه هنر میباشد.

طريقت، محمد [Mohammad Tariqat]: نوازنده چیره دست سنتور و دف که در سال ۱۳۵۶ خورشیدی در تهران بدنیا آمد و از سال ۱۳۷۲ به فراغتگری موسیقی نزد؛ خانم ارفع اطرائی و جهانگیر نهاوندی پرداخت.

امیرحسین، علی و محمد طریقت فرزندان هنرمند گرانقدر عبداله طریقت هستند.

طرئق [Tarawaq]: در زمان فارابی، به نوعی موسیقی استادانه و هنری ماهرانه بر مبنای موسیقی قدیم ایران اطلاق میشده است (در مقابل موسیقی عامیانه و محلی).

طشت [Tašt]: نوعی آلت موسیقی کوبه‌ای.

طغانيان دهکردي، كربلاي رمذان [Karbalai-Ramazan Toqaniyān Dehkordi] نوازنده چيره دست سنتوركه برادر بزرگ هنرمند گرانقدر محمد طغانيان دهکردي است. (لطفاً به طغانيان دهکردي، محمد نگاه كنند).

طغاییان دهکردی، محمد [Mohammad Toqāniyān Dehkordi]: از کمانچه نوازان بزرگ
 خمام (Xayyām) غرف (Qarq) جمع (Jamw) دم (Adam) سرکش (Sarkesh) سرکش (Sarkes) آدم (Ādam)
 ایران (Iran) ایران برای درست خواندن (Vojdān) حرب (Cub) حرب (U,ū) ایلان (Zale) ایلان (Zāl)

شهر کرد. محمد طغاییان، در سال ۱۲۹۹ خورشیدی در دهکرد قدیم، بدنسی آمد. مشوق او در کودکی شوهر خواهرش، استاد نایب علی دهکردی بود. در آن زمان، در دهکرد، مدرسه‌ای بود بنام پروین اعتصامی که مدیریت آن با زنده یاد ساعی بود. ساعی با نواختن تار آشنا بود. بودجه مدرسه از طرف چند تن از خوانین بختیاری ساکن تهران تأمین میشد. یکبار که محمد به اتفاق ساعی و برادرش به تهران می‌آید، بدیدار استاد ابوالحسن صبا میروند و محمد در خانه استاد صبا میماند. و صبا برای او کمانچه‌ای می‌خورد و به او تعلیم میدهد. و این تعلیم سه سال طول میکشد. محمد طغاییان، در ۱۶ سالگی به اصفهان میروند و همکاری خود را با رادیو ارتش آغاز می‌کند و بارها صدای تاج اصفهانی را با کمانچه همراهی می‌کند. فعالیت محمد طغاییان در اصفهان، او را به تلویزیون اصفهان میکشاند. محمد طغاییان بعلت بیماری، پای خود را از دست داده و در شهر گُردگوشه گیر شده است.

طلائی، برادران [Barádarán Taláwi]: کمدین‌های معروف پیش از انقلاب که از آنها ترانه‌های فکاهی بسیاری بجا مانده است. ترانه‌های آنها براساس آهنگ‌های معروف آن روزگار تنظیم و اجرا میشده است.

طلائی، داریوش [Dáryuš Taláwi]: نوازنده چیره دست تارکه در سال ۱۳۳۱ خورشیدی در تهران بدنسی آمد.

فراگیری موسیقی را ابتداء در هنرستان موسیقی ملی آغاز کرد و سپس به دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران رفت و به تکمیل و ادامه رشته موسیقی پرداخت. در هنرستان، زیر نظر استاد علی اکبر شهنازی، تعلیم دید و در دانشکده هنرها با استادهای چون، نورعلی خان برومند و دکتر داریوش صفوت کار کرد. داریوش طلائی، در سال ۱۳۵۰ در مرکز حفظ و اشاعه موسیقی ایرانی مشغول به کار شد و در این زمان از محضر استادهای چون؛ یوسف فروتن، سعید هرمنزی و عبدالله دوامی بهره برد. طلائی در نواختن تار، سبک میرزا حسین قلی را دنبال می‌کند.

طلعت خانم [Talwat Xānom]: نوازنده مشهور تنبک در عهد قاجار که صدای خوبی هم داشته است.

طلوعی، زیدالله [Zeydolláh Toluwi]: نوازنده چیره دست تار و از شاگردان ممتاز استاد علی اکبر شهنازی است.

زیدالله طلوعی در سال ۱۳۲۵ خورشیدی در گرگان بدنسی آمد. او از کودکی نواختن تار را نزد پدر بزرگش (Xayyām) خیام (Qarq) غرف (Jāmw) جمع (Sarkes) سرکش (Ādam) آدم (A,ā A,a) وات های (ال Nassai) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران (I,i) وحدان (Vojdān) چوب (Cub) C,c Z,Ze زله (Zale) U,u O,o

آموخت. او بعدها به تهران آمد و در هنرستان موسیقی ملی دورهٔ شبانه، نزد حبیب‌اله صالحی و در هنرستان عالی موسیقی روزانه تحت نظر استاد علی‌اکبر خان شهنازی با ردیف‌های آقامیرزا حسین قلی آشنا شد. او سپس به کلاس زندهٔ یاد محمد رضا لطفی همکاری خود را آغاز می‌کند. طلوعی در سال ۱۳۵۴ با تأسیس گروه شیدا، به سرپرستی محمد رضا لطفی همکاری خود را آغاز می‌کند.

طنبوره‌ای، رضا [Reza Tanburei]: از نوازنده‌گان معروف تنبور در عهد صفوی (زمان شاه عباس اول) بوده است.

طنبوره‌ای، سلطان محمد [Soltam Mohammad Tanburei]: از نوازنده‌گان برجستهٔ تنبور در دورهٔ صفویه. او، اهل ورامین بود، سپس به مشهد رفت و در خدمت سلطان ابراهیم میرزا درآمد و در آنجا تا آخر عمر باقی ماند.

طنبوری، علی کوچکی [Ali Kuceki Tanburi]: از نوازنده‌گان تنبور در سدهٔ نهم هجری است.

طنین عرفان‌اندیشه [Tanin Erfane Andise]: شرکت فرهنگی هنری در شیراز که به کار تولید و تکثیر و پخش نوارکاست و CD موسیقی ایرانی می‌پردازد.

طنینی [Tanini]: که به اختصار با «ط» نشانه گذاری شده، پردهٔ بزرگ ($2L+C$) در گامهای موسیقی قدیم ایران پس از حملهٔ اعراب است که فاصلهٔ دوم بزرگ نیز به آن گویند. این فاصلهٔ امروزه ۵۰ ساوار است.

طور [Tur]: گوشه‌ای از شعبهٔ ماهور.

طوس [Tus]: گوشه‌ای در دستگاه ماهور

طوسی [Tusi]: گوشه‌ای است در دستگاه ماهور. به این گوشه، نصیرخوانی هم می‌گویند. آدم (Adam) خیام (Xayyam) غرف (Qarq) جمع (Jamw) سرکش (Sarkes) آدم (Adam) A,a A,a A,s S,s K,k S,s Y,y X,x Q,q W,w J,j I,i V,v O,o C,c U,u Vojdan (Vojdan) ایران (Iran) Z,z Zale (Zale) جوب (Cub) وحدان (Vojdan) زاله (Zale)

طوسی [Tusi]: مولانا عبدالله طوسی، از شاعران نام آور سده نهم و غزل سرای بزرگی در آن دوران بوده است. او در عهد سلطان بایسنقر (۸۵۲ - ۸۶۱ هجری) شهرت یافت. سال وفات او ۸۶۹ هجری در شیراز است.

دیوان اشعار طوسی مشتمل برقصاید و مقطعات و غزلیات او یکبار در بمبی هندوستان با نام اشتباه نصیر طوسی چاپ شده است.

طوفان [Tufán]: خواننده مشهور پیش از انقلاب که در حال حاضر از فعالیت خوبی در لس آنجلس برخوردار است. آلبوم سارا، از کارهای این هنرمند است.

طوفان پور، محمد [Mohammad Tufán-Pur]: از هنرآموزان قدیمی هنرستان عالی موسیقی تهران.

طهماسبیان، براگُجر [Borágójar Tahmásebyán]: براگُجر طهماسبیان در سال ۱۳۲۴ خورشیدی در نورآباد لرستان بدنسی آمد. نخستین نغمه های «مور» را در نو جوانی از استادش: شاه عباس گیتی وند، در لرستان آموخت. او از معروفترین و مسلط ترین خوانندگان لرستان است.

طهماسبی، محمد ابراهیم [Mohammad Ebráhim Tahmásebi]: محمد ابراهیم طهماسبی از خوانندگان مشهور کردستان است که در سال ۱۳۱۴ خورشیدی در شهرستان بیجار بدنسی آمد. او بعدها با رادیو سنتنچ و کرمانشاه همکاری خود را آغاز کرد. او بالغ بر یکصد ترانه اجرا کرده است. اولین ترانه او «مریم باوانم» بود که در سال ۱۳۳۷ خورشیدی پخش شد.

طهماسیانس، روبن [Ruben Tahmásyáns]: استاد و نوازنده چیره دست ویلن در سالهای پیش و بعداز ۱۳۴۵ خورشیدی در تهران که به شاگردانش متداوپائی تدریس می کرد.

طه، منیر [Monir Te]: دکتر منیر طه، از شاعران و ترانه سرایان مشهور معاصر که همکاری مستمری با خوانندگان بزرگ قدیمی چون، غلامحسین بنان داشته است. دکتر منیر طه در سال ۱۳۰۹ خورشیدی در تبریز بدنسی آمد. او دکترای خود را در رشته ادبیات دریافت داشت. دکتر منیر طه از غزل سرایان معروف (Xayyam) خیام (Qarq) غرق (Jāmw) جمع (Sarket) سرکش (Adam) آدم (A,a) A,A آزاد (Zale) زاله (C,c) C,C چوب (U,u) U,U وحدان (Vojdān) ایران (I,i) I,I وحدان (Cub) چوب (Zale) زاله (Z,z) Z,Z وات های (لفسای) نوبن برای درست خواندن

معاصر است. از ترانه‌های زیبائی که توسط این شاعر سروده شده میتوان به: ای بهار من با آهنگ محلی تجویدی، مرا عاشقی شیدا با صدای استاد بنان و آهنگ علی تجویدی و شیرین شیرین در دستگاه همایون با آهنگ استاد علی تجویدی اشاره کرد.

طیبی، حسین [Hoseyn Tayebi]: نوازنده چیره دست ویلن که در سال ۱۳۲۴ خورشیدی در تجربیش شمیران بدنبال آمد. آموختن ویلن را از سن ۱۸ سالگی آغاز کرد، سپس به هنرستان عالی موسیقی رفت و مدت سه سال نزد هنرمند گرانقدر زنده یاد حبیب الله بدیعی ادامه تحصیل داد و ردیف‌های استاد صبا را پایان برد.